

॥ १ ॥ ३ ॥ ४ ॥ पारियात्रः पर्वतविशेषः ॥ ५ ॥ वृद्धौ मातापितरौ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ आसज्यं कचिन्निधाय कल्ये प्रातः ॥ ९ ॥ वव्रिरेतमिति शेषः ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ मावधीस्त्वमित्येकवचनं गणाभिप्रायेण ॥ १३ ॥ स्वस्तिकल्याणं चितनीयं ॥ १४ ॥ सारो विवाहादिकार्यं तत्र विघ्नं माकृथाः ॥ १५ ॥ उपचितिर्दृष्टिः ॥ १६ ॥ १७ ॥ ध्वांते ध्वांतस्य ॥ १८ ॥ ये ये वणिजः नः अस्मभ्यं ॥ १९ ॥ शि

प्रहर्ता मतिमान् शूरः श्रुतवान् सुनृशंसवान् ॥ रक्षन्नाश्रमिणां धर्मं ब्रह्मण्योगुरुपूजकः ॥ २ ॥ निषाद्यां क्षत्रियाज्जातः क्षत्रधर्मानुपालकः ॥ कायव्योनामनैषादिर्दस्युत्वासिद्धिमाप्तवान् ॥ ३ ॥ अरण्ये सायं पूर्वाह्ने मृगयूथप्रकोपिता ॥ विधिज्ञो मृगजातीनां नैषादानां च कोविदः ॥ ४ ॥ सर्वकालप्रदेशज्ञः पारियात्रचरः सदा ॥ धर्मज्ञः सर्वभूतानाममोघेषुर्दृढायुधः ॥ ५ ॥ अप्यनेकशतांसेनामेक एव जिगायसः ॥ स वृद्धावंधवधिरौ महारण्येभ्यः पूजयत् ॥ ६ ॥ मधुमांसैर्मूलफलैरन्नैरुच्चावचैरपि ॥ सल्लस्य भोजयामासमान्यान्परिचचारच ॥ ७ ॥ आरण्यकान् प्रव्रजितान् ब्राह्मणान् परिपूजयन् ॥ अपितेभ्यो मृगान् हत्वानिनाय सततं वने ॥ ८ ॥ येस्मान्न प्रतिगृह्णन्ति दस्युभोजनशंकया ॥ तेषामासज्यगेहेषु कल्येव स गच्छति ॥ ९ ॥ बहूनि च सहस्राणि ग्रामाणि त्वेभि वव्रिरे ॥ निर्मर्यादानि दस्युनां निरनुक्रोशवर्तिनां ॥ १० ॥ दस्यव ऊचुः मुहूर्तदेशकालज्ञः प्राज्ञः शूरो वृद्धव्रतः ॥ ग्रामणीर्भवन्मोक्षस्य सर्वेषामेव संगतः ॥ ११ ॥ यथा यथा वक्ष्यसि नः करिष्यामस्तथा तथा ॥ पालयास्मान्यथान्यायं यथामातायथापिता ॥ १२ ॥ कायव्य उवाच मावधीस्त्वं स्त्रियं भीरुं माशि शुं मातपस्विनं ॥ नायुध्यमानो हंतव्यो न च ग्राह्या बलात्स्त्रियः ॥ १३ ॥ सर्वथास्त्री न हंतव्या सर्वसत्त्वेषु केनचित् ॥ नित्यं तु ब्राह्मणे स्वस्तियोद्धव्यं च तदर्थतः ॥ १४ ॥ सत्यं च नापि हर्तव्यं सारविघ्नं च माकृथाः ॥ पूज्यं ते यत्र देवाश्च पितरोऽतिथयस्तथा ॥ १५ ॥ सर्वभूतेष्वपि च वै ब्राह्मणो मोक्षमर्हति ॥ कार्या चोपचितिस्तेषां सर्वस्वेनापिया भवेत् ॥ १६ ॥ यस्य त्वेते संप्ररुष्टा मंत्रयन्ति पराभवं ॥ न तस्य त्रिषु लोकेषु त्राता भवति कश्चन ॥ १७ ॥ यो ब्राह्मणान् परि वदेद्विनाशं चापि रोचयेत् ॥ सूर्यो दय इव ध्वांते ध्रुवं तस्य पराभवः ॥ १८ ॥ इहैव फलमासीनः प्रत्याकांक्षेत सर्वशः ॥ ये येनो न प्रदास्यन्ति तांस्तान् स्तेनाभियास्यसि ॥ १९ ॥ शिष्यार्थं विहितो दंडो न वृद्ध्यर्थं विनिश्चयः ॥ ये च शिष्टान् प्रबाधन्ते दंडस्तेषां वधः स्मृतः ॥ २० ॥ ये च राष्ट्रोपरोधेन वृद्धिं कुर्वन्ति केचन ॥ तदैव तेनुमार्थं ते कुणपेकमयो यथा ॥ २१ ॥ ये पुनर्धर्मशास्त्रेण वर्तेरन्निह दस्यवः ॥ अपिते दस्यवो भूत्वा क्षिप्रं सिद्धिमवाप्नुयुः ॥ २२ ॥ भीष्म उवाच ते सर्वमेवानुचक्रुः कायव्यस्यानुशासनं ॥ वृद्धिं च लेभिरे सर्वपापेभ्यश्चाप्युपारमं ॥ २३ ॥

ध्यर्थं दुष्टानां शासनार्थम् ॥ २० ॥ कुणपेकमयो यथा दुःखदत्तात्स योमार्थं ते एवंतेपि बध्या इत्यर्थः ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥